

Skötselplan för naturreservatet Kullan i Olofströms kommun

1 Syfte med områdesskyddet

1.1.1 Syfte

Syftet med reservatet är att

Hela området

- bevara områdets biologiska mångfald av naturtyper som ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000, rödlistade arter samt i övrigt hävdberoende arter och naturskogsarter.
- bevara kulturhistoriska lämningar och spår efter tidigare hävdformer.
- säkerställa områdets framtida funktion som spridningskälla för hotade arter till omgivningen.
- bidra till att uppfylla regeringens miljö kvalitetsmål *ett rikt odlingslandskap och levande skogar*.
- tillgodose behov av områden som kan bjuda på rika naturupplevelser kopplade till kulturhistoriska värden.

Inägomarken

- bevara, utveckla och återskapa livsbetingelser för arter knutna till traditionellt hävdade ängs- och betesmarker.
- bevara, vårda samt säkerställa kontinuiteten av äldre solitära individer i områdets träd- och buskskikt.

Ädellövslogen

- bevara och utveckla ädellövslogens artrikedom och innehåll av strukturer såsom död ved och gamla grova träd.

Syftet skall nås genom att

Hela området

- gran, druvfläder och andra arter vilka ej har en naturlig förekomst i området får inte förekomma.
- underhålla och synliggöra områdets innehåll av stenmurar, övriga kulturhistoriska element och spår efter äldre hävdformer.
- förbättra tillgängligheten genom iordningsställande av information och anläggande av en mindre strövstig genom området.

Inägomarken

- hela inägomarken samt de delar av utvecklingsmarken som skall utvecklas till inägomark, hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift av i huvudsak nötboskap varje år.
- två slåtterytor på sammanlagt 0,5 ha avgränsas i inägomarken.
- områdets innehåll av väl utvecklade äldre träd och buskar bevaras och underhålls.
- nya träd hamlas för att säkerställa återväxten av hamlade träd och kontinuiteten av miljöer för flora och fauna knutna till äldre hamlade träd.
- kontinuiteten av inägomarkens innehåll av solitära och väl utvecklade träd och buskar säkerställs genom att nya individer efter hand får utvecklas.

Ädellövskogen

- ädellövskogen får utvecklas med viss skötsel i träd- och buskskikt.

2 Beskrivning av skyddsobjektet

Markslag och naturtyper (ha):	
<i>Skogsmark</i> Naturtyper	3,5 ha Avenbokskog 3,2 ha, brantskog av ädellövrik typ 0,3 ha.
<i>Naturbetesmark</i> Naturtyper	25,1 ha Öppen betesmark 12,9 ha, träd och/eller buskbärande betesmark 7,0 ha, ek-hassellund 0,8 ha, betesmark med hyggeskaraktär 2,6 ha (restaureringsobjekt), bryn/holmar 1,2 ha, sekundär lövskog på frisk och fuktig mark 0,3 ha + 0,3 ha (restaureringsobjekt).
<i>Utvecklingsmark</i> Naturtyp	8,2 ha Avverkad granskog år 2003 8,2 ha
<i>Kulturpräglad vall</i>	0,3 ha
<i>Våtmark</i> Naturtyper	0,5 ha Strandzon sjö 0,5 ha
<i>Sötvatten</i> Naturtyper	3,4 ha Insjö 3,4 ha
Prioriterade intresseaspekter: <i>Naturtyper i Natura 2000</i>	Nr 9180 lind-lönnskogar i sluttningar och raviner 0,3 ha Nr 9170 ek-avenbokskog av måratyp 3,2 ha

<i>Naturtyper, övriga</i> Äldre grova träd	Nr 6270 artrika torra-friska låglandsgräsmar- ker av fennoskandisk typ 5,0 ha Nr 6230 artrika stagg- gräsmarker på silikat- substrat 1,5 ha
Äldre väl utvecklade buskar	Stort inslag av äldre grov bok och ek i ädel- lövskogen, samt en mindre del lind och lönn. Inägomarken hyser ett antal (ca 20 st.) vid- kroniga grova individer av bok, ek och aven- bok, stråk och klungor med äldre aplar, tre grova hamlade askar samt några grova aspar med bohål.
<i>Kulturhistoriska element</i> Stenmurar	Inom inägomarken finns områden med ett stort innehåll av äldre hasselknippen och ene- buskar. Vidare finns enstaka förekomst av hagtorn och nyponros.
Stenlagd rund grop, fast fornlämning	Ett flertal stenmurar vilka utgjort gräns mel- lan inägomark och utmark samt mellan äldre fägator och brukad åkermark.
Tjärdal, fast fornlämning	Belägen i inägomarken, drygt 200 m norr om sjön.
Hamlade träd	Belägen i inägomarken, ca 100 m NO om sjön.
Äldre väg-stigssystem	Tre äldre askar längs vägen i öster, mittemot gården.
Plogfåror och strukturer efter tidigare uppodlade ytor	Inom inägomarken samt längs ädellövskogens västra sida.
<i>Växt- och djursamhällen</i> Rödlistade arter	<u>Fåglar:</u> Mindre hackspett (VU- sårbar) <u>Svampar:</u> Strålvaxskivling (VU- sårbar) Rutkremla (NT- missgynnad)

Fågeldirektivet N 2000	<u>Kärlväxter:</u> Granspira (NT- missgynnad)
Signalarter	Spillkråka
Arter vilka visar på lång kontinuitet av hävd inom inägomarken	<u>Kärlväxter</u> Lind Blåsippa Vätteros Gullpudra Myskmadra Vårärt
Friluftsliv	<u>Kärlväxter</u> Kattfot Slåttergubbe Låsbräken Jungfru Marie Nycklar Solvända Stagg Granspira Nattviol En vacker hagmark med ålderdomlig struktur, ett rikt fågelliv och framförallt en mycket artrik flora.
Servitut	Väg 1060-95/ 15.1 Kraftledning 10-IM4-93/3778.1
Samfälligheter	Vatten och fiske i Kopparensjön
Nyttjanderätter	
Förvaltare	Länsstyrelsen

Historisk och nuvarande markanvändning

Av kronologiska registret över Listers härad, band 1, framgår att Enskifte genomfördes för området år 1814. Vid tiden för genomförandet av Laga skifte, år 1834-38, var Kullan (då benämnd 1:8) i privat ägo. Enligt kammarkollegii beslut, 4 juli 1890, blev fastigheten omförd till Krono Kullan 2:1. Fastigheten kom tillsammans med ett större område år 1907 att ingå i Harasjömåla kronopark. Karta med ägobeskrivning upprättad för Laga skifte år 1835 och ekonomiska kartan från 1916, visar på då rådande marknyttjande, hävdformer och stigsystem vilka till stora delar kan avläsas än idag i det kulliga landskapet med dess skiftande markbetingelser.

Kartan för Laga skifte år 1835 visar att andelen sjö tillsammans med andelen våtmark (fördelad som mosse 3,8 ha och kärr 8,3 ha) inom reservatsområdet utgjorde 16,1 ha,

dvs nästan hälften av hela området yta. Vid denna tid låg i stort sett all någorlunda stenfri mark tidvis under plog medan resterande mark användes för slåtter och/eller beteshävd. Den idag ädellövskogsbeklädda sluttningen har förmodligen en lång tradition som beteshävdad glest trädbevuxen utmark. De äldre kartorna visar på lövträdsförekomst. Möjligen har slåtter tidvis bedrivits i delar av sluttningen. På Laga skifteskartan är sluttningen benämnd som "stenbunden backe" medan den starkt markerade sänkan i sluttningen är angiven med ordet "stackning" vilket innebär en form av hässa.

Vid jämförelse av kartan från Laga skifte år 1835 och den ekonomiska kartan från 1916 framgår att sjön och områdets våtmarker dikades, troligtvis under 1800- talets senare hälft. Detta medförde att sjöns omgivande våtmarker till övervägande del överfördes till åkermark. Samtidigt som arealen åkermark ökade med ca 8,3 ha, minskade andelen våtmark angiven som mosse, kärr eller myr med ca 11,7 ha.

Ekonomiska kartan från 1916 visar att markanvändningen kan ha varit fördelad enligt följande; åkermark 11,1 ha, hårdvallsäng 2,0 ha, sidvallsäng 0,9 ha, slåtterbruk på övrig mark 11,7 ha, glest trädbevuxen betesmark 11,5 ha, mosse- myr- kärr 0,4 ha, sjö 3,4 ha. Torrläggningen av våtmarkerna möjliggjorde förändringar i områdets väg- stigsystem. En ny väg anlades västerut längs sjöns norra kant, över den nytillkomna åkermarken. Under 1940-50-talet upphörde slåttern och inte långt därefter även åkerbruket. Beteshävden flyttades från att ha omfattat höjdpartiet längst i norr, de kraftiga sluttningarna i områdets nordöstra och södra delar samt delar av inägomarken, till att enbart bedrivas i inägomarken. Höjdpartiet i norr och sluttningen i söder ner mot sjön, planterades med gran. I den glest trädbevuxna sluttningen i nordost etablerades framförallt avenbok mellan de spridda grova ädellövträden. På plan mark söder om sjön och i inägomarkens nordvästra delar skedde en betydande igenväxning med påföljd att grässvålen upplöstes. En stor yta av inägomarken har under åren 1960 till 1990 varit planterad med gran. Krav på genomfart med motorfordon medförde att en mindre bilväg anlades genom området i öst- västlig riktning, till stor del på en äldre stig.

Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Inägomarken

Den långa sluttningen med mjukt böljande kullar och mellanliggande sänkstråk ger tillsammans med den långa hävdtraditionen förutsättningar för en stor variation i fältskiktet. Dominerande vegetation på höjdryggar och i slänter är rödvenäng och fårsvingeltorräng med arter såsom kattfot, slåttergubbe, låsbräken, ögontröst, solvända, nattviol och jungfrulin. I de fuktigare partierna förekommer stagghed och lågstarräng. I fältskiktet märks här stagg, granspira och jungfru Marie nycklar. Landskapet planar ut ner mot sjön, vars närmaste omgivningar framförallt utgörs av tuvtåteldominerad gräsmark. I den åkermark vilken brukades under 1900- talets första hälft kan fortfarande en mindre gödselpåverkan skönjas, men friskängsfloran i de högre belägna partierna ersätts successivt av torrängsarter såsom bockrot, sandkrassing och knölsmörbloffa. Hagmarkens ringa innehåll av äldre grova träd och avsaknad av, med undantag för tre hamlade askar, träd som bär spår efter lövtäkt, visar på att inägomarken förmodligen till övervägande del varit öppen slåttermark inom ett åkergräde. I hagmarken växer idag spridda

grova individer av bok, avenbok, ek, asp, rönn, apel och ask. Utmärkande här är områdets fåtaliga holmar med vidkroniga solitärer, tre grova hamlade askar mot gården i öster, ek-hassellundens storkroniga ekar, större grupper och stråk med aplar samt framförallt den resliga boksolitären i sluttningens nedre del. I igenväxta delar ett tätare trädskikt med bl. a björk, gran, avenbok, asp och bok. Anmärkningsvärt är att inga individer av lind, alm eller lönn förekommer inom hagmarken. Buskskiktet är varierat med sitt stora antal av välutvecklade individer av hassel, högreasta enar, samt innehåll av hagtorn, nyponros, slån och björnbär.

Ädellövskogen

I den kraftiga sluttningen växer en avenbokdominerad ädellövskog med glest stående äldre individer av framförallt bok och ek, men även lind, lönn och björk. Sluttningen har ett ursprung som glest trädbevuxen utmark. När beteshävdan upphörde etablerades framförallt avenbok mellan de spridda grova ädellövträden. Fältskiktet är av lågörttyp med arter såsom vätteros, vårärt, myskmadra, hässlebrodd, vispstarr och blåsippa. Mitt i sluttningen löper ett kraftigt markerat sänkstråk med delvis översilad mark. Trädskiktet domineras här av lind, ask, lönn och asp. I sänkan övergår fältskiktet från lågörttyp till högörttyp i de fuktigaste och lägst belägna delarna. Vegetationen är mycket frodig med ett högvuxet fältskikt av bl a olika ormbunksarter, gullpudra, nejlikrot samt ett flertal hasselbuskar. De biologiska värdena är idag framförallt knutna till fältskiktet, men inom en mycket snar framtid kommer de äldre ädellövträden att nå en ålder där deras biologiska betydelse kommer att öka avsevärt.

Hela området

Större delen av inägomarken samt ädellövskogen (29,4 ha) ingår i Natura 2000. I området finns en rödlistad kärlväxt (granspira), två rödlistade arter vaxskivlingar (strålvaxskivling och rutkremla) samt en rödlistad fågelart (mindre hackspett). Dessutom finns det 7 olika signalarter samt i inägomarken ett flertal arter vilka visar på lång hävdkontinuitet. Inägomarkens mycket artrika flora hyser över 200 arter. Fågellivet är rikt med bl a olika hackspettarter (mindre- och större hackspett, gröngöling och spillkråka), ormråk och häger.

Kulturhistoriska bevarandevärden

I det ännu ålderdomligt präglade odlingslandskapet kan tidigare färdvägar och spår efter olika former av brukande avläsas i landskapet. Inägomarken innehåller ett flertal stenmurar (delvis raserade) och odlingsrösen. Fasta fornlämningar i inägomarken är en rund grop (diameter ca 3 m) med kallmurade sidor, vilkens funktion har varit fångstgrop avsedd för fångst av räv, samt en tjärdal. Enligt Laga skifteskartan skall ett boställe eller möjligen ängslada ha varit beläget strax norr om sjön. Vid vägen i öster växer tre äldre grova hamlade askar.

Friluftsliv

Områdets ålderdomliga prägel, skönhet, fågelliv och artrika flora bjuder på rika natur- och kulturupplevelser.

Prioriterade bevarandevärden

1. Naturtyper och arter som ingår i Natura 2000
2. Rödlistade arter och deras biotoper som välhövad grässvål, lövskog med lämpliga substrat som rik förekomst av grovstammiga träd, murkna högstubbar och döda grenar på större träd.
3. Flora och fauna knuten till välhövade gräsmarker och gammal naturskog.
4. Områdets innehåll av kulturhistoriska element och strukturer efter äldre hävdformer.

3 Referenser

Ängs- och hagmarksinventeringen 1989.

Skogsvårdsstyrelsens inventeringar av nyckelbiotoper.

Kronologiska registret över Listers härad, band 1. Lantmäteriets arkiv i Karlskrona.

Kartan över Laga skifte från år 1834- 38. Lantmäteriets arkiv i Karlskrona.

Generalstabskartan från 1869. Länsstyrelsens arkiv i Karlskrona.

Ekonomiska kartan från 1916. Länsstyrelsens arkiv i Karlskrona.

Kornfält K-A och Bergström J. 1983. Beskrivning till berggrundskartan. Karlshamn NV.

4 Översikt av skötselområden

I hagmarken skall grundskötseln utgöras av betesdrift med nötboskap, alternativt sambete med tamboskap. Om behov föreligger kompletteras beteshävdan med skärande slåtterbalk. I igenväxta delar krävs riktade skötselåtgärder i träd- och buskskikt för att utveckla områdets prioriterade bevarandevärden. Ängarna skall hävdas genom slåtter med efterföljande bete. Utformningen av skötseln skall anpassas till landskapet ålderdomliga prägel.

I ädellövskogen, som började återetableras under 1900- talets första hälft och som sedan i stort sett lämnats för fri utveckling, skall endast begränsad skötsel ske.

Naturresevatet har delats in i åtta olika skötselområden. (se karta x)

- **Skötselområde 1.** Ädellövskog med viss skötsel.
- **Skötselområde 2.** Utvecklingsmark.
- **Skötselområde 3.** Mångformig, artrik naturbetesmark.
- **Skötselområde 4.** Träd -och buskbärande naturbetesmark.
- **Skötselområde 5.** Slätteräng med efterbete.
- **Skötselområde 6.** Öppen naturbetesmark på låglänt dikad mark.

- **Skötselområde 7.** Öppen gräsmark med parkeringsplats.
- **Skötselområde 8.** Sjön Kopparejön med angränsande strand.

5 Mål och föreskrifter för skötselområden

Föreskrifter som berör hela skötselområdet

- En vandringsled skall märkas ut, i huvudsak längs befintliga stigar.
- I anslutning till parkeringsplatsen skall information finnas om naturreservatet. Ytterligare information om kulturlämningar och intressanta naturföreteelser skall placeras längs vandringsleden.
- Andelen äldre grova träd och död ved bör öka.
- Skogen och inägomarken skall hållas fria från gran och övriga arter vilka ej har en naturlig förekomst i området.
- För att gynna områdets fågelliv bör holkar för holkhäckande fåglar sättas upp i reservatet, till dess ett större antal hålträd hunnit utvecklas.

Föreskrifter som berör inägomarken

- I området förekommer Piroplasmos och Erlichios. Betesdjuren ska komma från områden med förekomst av fästingburen Piroplasmos. Brukaren skall i god tid (i början av året) kontakta veterinär för att få information och beställa tid för vaccinering. Djuren ska ha daglig tillsyn under betessäsongen.
- Djur som behandlas med avmaskningsmedel som kan utsöndras med spillningen i skadlig form för flora och fauna, t ex avermectiner, får inte beta i reservatet.
- För att erhålla ett kvalitativt bete bör betesplanering genomföras. Bl a bör fållindelning och tidpunkter för betespåsläpp anges.
- Tillskottsutfodring i inägomarken skall ej vara tillåten. Under övergångsperiod kan det dock ske på en väl avgränsad mindre yta i skötselområde 6, öster om sjön, söder om diket.
- Vid utförande av skötselåtgärder skall ett antal större och tätare buskage sparas för att gynna smådjur och fåglar.

Skötselområde 1: Ädellövskog med viss skötsel.

Areal: ca 3,3 ha.

Beskrivning

I den kraftiga och steniga sluttningen i områdets nordöstra del växer de prioriterade naturtyperna ek-avenbokskog av måratyp (2,9 ha) och lind- lönnskog i sluttningar och raviner (0,3 ha). Sluttningen har ett längre ursprung som glest trädbevuxen utmark. Slåtter kan möjligen tidvis ha förekommit i delar av sluttningen. När beteshävderna upphörde för ca 50 år sedan etablerades avenbok mellan de glest stående äldre grova träden. Den avenboksdominerade skogen är överlag tät och markvegetationen relativt sparsam, medan sänkstråket med sitt stora innehåll av lind, lönn och ask uppvisar ett rikare mer näringskrävande fältskikt. I ädellövskogen finns flera arter, knutna till fältskiktet, som visar

på höga naturvärden. Skogen har endast ett ringa innehåll av död ved, men den är flerskiktad och de äldre grova ädellövträden kommer inom en snar framtid att nå en ålder där deras biologiska betydelse kommer att öka avsevärt.

Övergripande mål

Ädellövskogen skall bevaras och tills vidare i huvudsak styras av en naturlig beståndsdynamik för att öka områdets naturvärden. Skötseln inriktas främst på begränsade åtgärder i träd- och buskskikt i syfte att upprätthålla och utveckla skogens olika livsmiljöer. Gran får inte förekomma och bok samt avenbok hålls efter till förmån för övriga arter ädellövträd.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Skogen skall även långsiktigt kunna uppvisa en god artfördelning med samtliga idag förekommande lövträdsarter.
- Ädellövskogens fältskikt skall innehålla representativa arter som hässlebrodd, blåsippa, vätteros, gullpudra, vårärt, myskmadra och vispstarr.
- Skogen skall med ökad ålder utveckla livsmiljöer för rödlistade och störningskänsliga arter.
- Ädellövskogen skall hållas fri från gran och övriga arter vilka ej har en naturlig förekomst i området.

Skötselplan och föreskrifter för skötsel

- Punktviss naturvårdsinriktad röjning och gallring av träd- och buskskikt vid behov. Ek och andra ädellövträd samt grov asp ska då gynnas före bok och avenbok. Frihuggning kring vissa äldre ljuskrävande träd.
- Död ved får inte transporteras bort från området.
- All gran och övriga för området ej naturligt förekommande arter avverkas eller ringbarkas/ bankas.
- Brynet mot öster hålls flerskiktat där solitära träd, bärande träd och buskar gynnas.
- Markerade stigar hålls fria från hindrande vegetation.

Skötselområde 2. Utvecklingsmark.

Areal: ca 3,1 ha

Beskrivning

Längst i söder löper en kraftig höjdrygg vars sluttning når ner mot Koppargöl. Förmodligen har området tidigare ingått i en större utmark som bl. a. nyttjats för bete. När beteshävderna upphörde planterades området med gran. Granskogen har avverkats under hösten 2003. Idag saknas trädskikt med undantag av ytterst enstaka tall, ek och björk. Buskskiktet är i stort sett obefintligt med undantag för ett större innehåll av hassel i områdets östra del. Fältskikt saknas.

Övergripande mål

Området skall utvecklas till en naturskogsartad, luckig och betespåverkad ädellövskog, naturlig för ståndorten.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Ädellövskogen skall långsiktigt kunna uppvisa en god artfördelning med samtliga i naturreservatet förekommande lövträd- och buskarter.
- Ädellövskogen skall utvecklas till en luckig, betespåverkad och flerskiktad skog vilken med ökad ålder utvecklar livsmiljöer för rödlistade och störningskänsliga arter.
- Ädellövskogens fältskikt skall utvecklas till att innehålla representativa arter såsom blåsippa, visparr, vårärt och hässlebrodd.

Skötselmål och föreskrifter för skötsel

- Föryngring av lövträd sker naturligt alternativt genom hjälpplantering.
- Rönjning och gallring av uppväxt vegetation sker vid behov enligt en väl utformad plan. Blivande storkroniga sk huvudträd utses. Målsättningen med åtgärderna skall vara att erhålla ett stort artinnehåll där ek och andra ädellövträd, bärande träd och buskar samt asp gynnas före bok och avenbok. Variation i avstånd och ljusställning skall eftersträvas.
- Betesdriften ska medverka till att fältskiktet är tydligt betespåverkat vid vegetationsperiodens slut, samt att träd- och buskskiktet har en tydlig beteshorisont.

Skötselområde 3. Mångformig, artrik naturbetesmark i sluttning.

Areal: ca 8,8 ha

Beskrivning

Den mångformiga inägomarken återfinns i den långa, mjukt böljande sluttningen från reservatets högt belägna del i nordost ner mot Kopparesjön i söder och utgörs av de prioriterade naturtyperna artrika torra- friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ och artrika stagg- gräsmarker på silikatsubstrat. Skötselområdet har en lång hävdtradition som slåtter- betesmark inom ett åkergräde. Områdets ringa innehåll av äldre grova träd och träd som bär spår efter lövtäkt, tyder på att området har en historisk markanvändning till övervägande del knuten till ljusöppen inägomark. Under 1950- talet upphörde slåttern och inte långt därefter även åkerbruket. Sedan dess har området beteshävdats av nötboskap.

Sluttningens innehåll av kullar, slänter och sänkstråk ger förutsättningar för en stor variation av livsmiljöer. Dess mycket artrika flora hyser över 200 arter. Dominerande vegetation på höjdryggar och i slänter är rötvenäng och fårsvingeltorräng med arter såsom kattfot, slåttergubbe, låsbräken, ögontröst, solvända, nattviol och jungfrulin. I de fuktigare partierna förekommer stagg och lågstarräng. I fältskiktet märks här stagg, granspira och jungfru Marie nycklar. I den åkermark vilken brukades under 1900- talets första hälft kan fortfarande en mindre gödselpåverkan skönjas, men friskängsfloran i de högre belägna partierna ersätts succesivt av torrängsarter såsom bockrot, sandkrassing och knölsmöblomma.

I naturbetesmarken växer idag spridda grova individer av bok, avenbok, ek, asp, rönn, apel och ask. Utmärkande är områdets fåtaliga holmar med vidkroniga solitärer, tre grova hamlade askar mot gården i öster, större grupper och stråk med äldre aplar samt framförallt den resliga boksolitären i sluttningens nedre del. I igenväxta delar finns ett

tätare trädskikt med bl. a björk, gran, avenbok, asp och bok och en till stora delar upplöst grässvål. Anmärkningsvärt är att inga individer av lind, alm eller lönn förekommer inom betesmarken. Buskskiktet är varierat med sitt stora antal av välutvecklade individer av hassel, högre enar, samt innehåll av hagtorn, nyponros, slån och björnbär. I det ännu ålderdomligt präglade odlingslandskapet kan tidigare färdvägar och agrara spår avläsas i landskapet. Inägomarken innehåller ett flertal stenmurar (delvis raserade) och odlingsrösen. Övriga kulturhistoriska lämningar i inägomarken är en stensatt grop, vilkens funktion kan ha varit fångstgrop (diameter ca 3 m), och en tjärdal. Enligt Laga skifteskartan skall ett boställe ha varit beläget strax norr om sjön. Vid vägen i öster växer tre äldre grova hamlade askar.

Övergripande mål

Inägomarken skall bevaras som ett representativt exempel på naturbetesmark i västra Blekinges skogsbygd, med väl hävdade och i huvudsak öppna gräsmarker. Betesdrift med nötboskap, alternativt sambetning med tamboskap, skall utgöra stommen i skötseln, som skall kompletteras med riktade skötselåtgärder i träd- och buskskiktet. Syftet med skötselåtgärderna skall framförallt vara att bevara och utveckla prioriterade arters och hävdberoende växt- och djurarters livsmiljöer. I träd- och buskrika delar skall målsättningen vara att erhålla en god växling mellan större solbelysta ytor, storgrovar solitärer och mindre grupper med välutvecklade individer i träd- och buskskiktet. Variation i art- och formrikedom skall eftersträvas. Områdets äldre strukturer och innehåll av kulturhistoriska element skall även fortsättningsvis prägla landskapet.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Naturbetesmarkens artsammansättning ska vara sådan att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna arter.
- Den höga artrikedom och arttäthet som är kännetecknande för välhävdade prioriterade vegetationstyper (växtsamhällen) ska bevaras och utvecklas. Exempel är de fuktmarker som karaktäriseras av stagg.
- Rödlistade arter (granspira, strålvaxskivling och rutkremla) samt arter knutna till traditionell hävd (t ex slättergubbe, jungfru Marie Nycklar, solvända) skall förekomma i livskraftiga bestånd.
- Kulturhistoriska element i form av äldre stig- vägsystem, agrara spår, stenmurar, tjärdal, stenlagd rund grop, äldre boplatser och hamlade träd ska bevaras och hållas fria från skadande och skymmande vegetation.
- Prioriterade landskapselement i form av äldre grova träd, träd med vackra växtformer, välutvecklade bärande buskar samt områdets innehåll av mindre holmar ska bevaras och hållas fria från skadande eller skymmande vegetation.
- Områdets återväxt av äldre grova träd, hamlade träd, bärande träd och buskar ska säkerställas långsiktigt.
- Den mindre grusväg som löper i öst- västlig riktning genom området ska hållas i farbart skick.

Skötselplan och föreskrifter för skötsel

- Skötselområdet skall hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift, alternativt skärande slätterbalk med efterföljande bete, varje år.

- All vegetation ska vara väl avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Kvarstående fröställningar får endast förekomma i begränsad omfattning vid betesperiodens slut och mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad. Förna får inte bildas annat än i liten omfattning.
- Igenväxningsvegetation får inte förekomma. Lövträd och buskskikt ska ha en tydlig beteshorisont.
- Provytor för långsiktig uppföljning av arterna granspira och låsbräken bör läggas ut.
- Provytor för långsiktig uppföljning av förändringar i kärlväxtfloras artsammansättning och artinnehåll, fördelade på områdets olika vegetationstyper, bör läggas ut.
- Kulturhistoriska element bevaras och underhålls med traditionella material och metoder vid behov. Skymmande och skadande vegetation plockas bort.
- Prioriterade landskapselement bevaras och vårdas enligt traditionella metoder vid behov, som förnygring av äldre bärande buskar. Skymmande och skadande vegetation plockas bort.
- Områdets kontinuitet och innehåll av äldre grova träd, hamlade träd, bärande träd och buskar ska tillgodoses genom att yngre individer får etableras och utvecklas.
- Vägen skall så långt möjligt ha ett heltäckande fältskikt. Fallna träd och grenar avlägsnas.

Skötselområde 4: Träd –och buskbärande naturbetesmark.

Areal: ca 11,8 ha, varav delområde:

4 A: ca 4,9 ha. Gran planterad första hälften av 1900- talet. Avverkad vintern 2003.

4 B: ca 2,8 ha. Gran planterad på 1960- talet. Avverkad i början av 1990- talet.

4 C: ca 0,4 ha. Gran planterad första hälften av 1900- talet. Avverkad hösten 2003.

4 D: ca 1,1 ha. Igenväxt inägomark. Gallrad och röjd i omgångar, senast vintern 2003.

4 E: ca 0,6 ha. Träd- och buskbevuxen naturbetesmark.

4 F: ca 0,7 ha. Igenväxt inägomark. Gallrad och röjd vintern 2003.

4 G: ca 0,9 ha. Ek- hassellund.

4 H: ca 0,4 ha. Flerskiktad lövblandskog med stort innehåll av grov asp och lågor.

Beskrivning

Delområde 4 A och 4 B har förmodligen ett ursprung som glest lövträdbevuxen betesmark där slåtter möjligen tidvis kan ha bedrivits i begränsade delar. Under 1900- talets första hälft planterades gran på delområde 4 A medan delområde 4 B planterades först på 60- talet. I början av 1990- talet avverkades granen i delområde 4 B vilket sedan dess har betats extensivt. Denna yta är ännu starkt präglad av tiden av igenväxning och uppvisar en upplöst grässvål med hyggesarter och fragment av ängsflora. I delområde 4 A avverkades granen vintern 2003. Ris ligger ännu kvar på marken och fältskiktet är obefintligt. Delområdena avgränsas delvis av stenmurar.

Delområde 4 C, 4 D, 4 E och 4 F är belägna på låglänt mark, som vid tiden för Laga skifte (1835) utgjordes av våtmarker. Dessa kom att omfattas av de dikningsåtgärder som genomfördes under 1800- talets senare hälft. På den ekonomiska kartan från år 1916 är delområde 4 D och 4 F angivna som hårdvallsäng/ sidvallsäng. Västra delen av delområde 4 E är markerad som hårdvallsäng medan dess östra del ännu in på 1900-

talet utgjordes av mosse. Delområde 4 C är markerat med lövträd. Förmodligen ingick det, vid denna tid, i en större utmark. Efter det att beteshävdan upphörde i början av 1900- talet, planterades delområde 4 C med gran. I de övriga delområdena har under 1900- talet har en igenväxning med framförallt björk, asp och gran skett, men trädskiktet innehåller även en del apel, ek, säl, tall och rönn. I buskskiktet finns utöver ovanstående trädarter en del hassel, hagtorn, björnbär och en. I delområde 4 D ett artfattigt fältskikt med bl a kruståtel, skogskovall och skogstjärna. Ett något rikare fältskikt i delområde 4 E och 4 F med bl a vårfryle, harsyra, vitsippa och revlumner. Gallringsåtgärder har nyligen utförts i delområde 4F och 4 D, med undantag för längst i norr, vilket resulterat i ett glest trädskikt med f a yngre likåldrig björk. Delområde 4 E har ett glest trädskikt med några grova äldre individer av ek, asp och tall. I delområde 4 C avverkades granen hösten 2003. Stenmurar löper längs delområde 4 D och F: s östra sidor samt längs delområde 4 E: s södra sida. Under ett antal år har delområde 4 C, 4 D, 4 E och 4 F betats extensivt av nötboskap.

Delområde 4 G är en ek- hassellund belägen längst i nordost. Området har ett förflutet långt tillbaka i tiden som åkergräde med omgivande slåttermark. Efter upphört slåtter- och åkerbruk kan möjligen bete bedrivits under en begränsad tid. Sedan början av 1900-talet har en igenväxning skett med ett tätande krontak där igenväxningsarter såsom avenbok och björk har etablerat sig. Karaktäristiskt för delområdet idag är dess stora innehåll av hassel och grova storkroniga ekar. I träd- och buskskiktet finns även björk, tall, rönn, asp, apel, avenbok, lind, lönn, bok, hagtorn och gran. Fältskiktet innehåller bl a lundgröe, vitsippa, storrams, piprör, liljekonvalj, gökärt och teveronika. En mindre yta f d åkermark och delar av ett äldre stigsystem kan ännu tydligt avläsas i landskapet. Här finns även stenmurar och stenrosen.

Delområde 4H utgörs av en i genomsnitt ca 20 meter bred kantzon längs den öppna inägomarken i reservatets nordvästra del. Kantzonen har tidigare nyttjats för slåtter. Efter upphörd hävd har en lövblandskog, dominerad av framförallt asp men även en hel del ek och björk, vuxit upp. Skogen är flerskiktad och har en stor tillgång på f a grov asp och lågor. Äldre stubbar efter plockhuggning finns. I buskskiktet växer, utöver ovanstående trädarter, en hel del hassel samt rönn och brakved. Harsyra, liljekonvalj, skogstjärna, lundgröe, ekbräken och vitsippa återfinns i det måttligt utbredda fältskiktet.

Övergripande mål

Delområde 4 A- F ska utvecklas till väl hävdad naturbetesmark där hävdan ska skapa goda livsbetingelser för arter knutna till traditionellt hävdade betesmarker, såväl i fältskikt som i busk- och trädskikt. Målsättningen ska vara en god växling mellan större solbelysta ytor, storväxta solitärer och mindre grupper med välutvecklade individer i träd- och buskskiktet. Variation i art- och formrikedom samt avstånd ska eftersträvas. I delområde 4 G ska värden knutna till de grova ekarna och de storvuxna hasselknippena samt lundens stora variation av olika livsmiljöer bibehållas och utvecklas.

Delområde 4 H ska utvecklas till en luckig, extensivt betad kantzon där framförallt tillgången på och värden knutna till grova hålträd och död ved ska öka.

Målet för skötselområdet i dess helhet är även att bevara och återskapa äldre strukturer och kulturhistoriska element. Betesdrift med nötboskap, alternativt sambete med tambo-

skap, ska utgöra stommen i skötseln, som ska kompletteras med riktade skötselåtgärder i träd- och buskskiktet.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestus

- Naturbetesmarkens samhällsstruktur har en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna arter.
- Delområde 4 A – F: Krontäckningen av träd och buskar är 30 % (riktvärde) med ett övre och nedre gränsvärde på 40 % respektive 20 %.
- Delområde 4 G: Lundens mosaik av öppenhet och slutenhet ska utvecklas och upprätthållas. Krontäckningen av träd och buskar är 50 % (riktvärde) med ett övre och nedre gränsvärde på 60 % respektive 40 %.
- Delområde 4 H: Krontäckningen av träd och buskar är 60 % (riktvärde) med ett övre och nedre gränsvärde på 70 % respektive 50 %.
- Kulturhistoriska element i form av äldre stig- vägsystem, agrara spår, stenmurar och stenrösen ska bevaras och hållas fria från skadande och skymmande vegetation.
- Prioriterade landskapselement i form av äldre grova träd, hålträd, träd och buskar med vackra växtformer, välutvecklade bärande buskar ska bevaras och hållas fria från skadande och skymmande vegetation.
- Områdets återväxt av äldre grova, spärrkroniga träd, hamlade träd, bärande träd och buskar ska säkerställas långsiktigt.

Skötselmål och föreskrifter för skötsel

- Hela skötselområdet ska hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift, varje år.
- All vegetation ska vara väl avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Kvarstående fröställningar får endast förekomma i begränsad omfattning vid betesperiodens slut och mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad. Förna får inte bildas annat än i liten omfattning.
- I delområde 4G och H ett mer extensivt betetryck med målsättning om att erhålla en rik vårflora i en mosaik av öppenhet och slutenhet såväl i horisontal- som vertikalled.
- I delområde 4G och norra delen av delområde 4D genomförs en engångsgallring i trädskiktet inriktad främst mot stamtätare partier. Röjningsgallring i underbeståndet med sikte på att bygga upp en stomme av hassel på 8-12 meters avstånd från varandra. Där hassel saknas gynnas övriga bärande buskar och buskträd.
- Igenväxningsvegetation får inte förekomma. Lövvvegetationen ska ha en tydlig beteshorisont.
- Kulturhistoriska element bevaras och underhålls med traditionella material och metoder vid behov. Skymmande och skadande vegetation plockas bort.
- Prioriterade landskapselement bevaras och vårdas enligt traditionella metoder vid behov, som förnygring av äldre bärande buskar. Skymmande och skadande vegetation plockas bort.
- Riktade åtgärder i träd- och buskskikt i form av röjningar och avverkningar. Områdets kontinuitet och innehåll av äldre grova träd, hamlade träd, bärande träd och buskar ska tillgodoses genom att yngre individer får etableras och utvecklas. En del av röjningsriset kan få ligga i högar inom området och förmultna.

- Död ved av grövre dimensioner får inte transporteras bort från skötselområdet.
- Provytor för långsiktig uppföljning av förändringar i kärlväxtfloras artsammansättning och artinnehåll, fördelade på områdets olika vegetationstyper, bör läggas ut.

Skötselområde 5: Slätteräng med efterbete.

Areal: 0,5 ha, varav delområde:

5 A: ca 0,4 ha. Starr/ gräs- lågstarräng.

5 B: ca 0,1 ha. Översilningsmark.

Beskrivning

Delområde 5 A utgörs av den prioriterade naturtypen artrika stagg- gräsmarker på silikatsubstrat. Delområdet är beläget i ett ca 30- 40 meter brett sänkstråk ca 80 meter norr om sjön Koppargöl. Gräsmarken har en lång tradition som slätter- betesmark. Under 1950- talet upphörde dock slättern och området har därefter enbart beteshävdats. I det artrika fältskiktet växer bl a stagg, jungfru Marie Nycklar, slättergubbe, jungfrulin, darrgräs, blodrot och gökärt.

Delområde 5 B är en mindre yta översilningsmark på Kopparesjöns södra sida. Vid tiden för Laga skifte (1835) utgjordes området av våtmark. På den ekonomiska kartan från år 1916, vilken upprättades efter de omfattande dikningsåtgärderna under 1800-talets senare hälft, är delområdet markerat som hårdvallsäng. Hävden upphörde under 1950- talet och området växte delvis igen. Under senare år har ytan betats extensivt av nötboskap. Fältskiktet är relativt utvecklat.

Övergripande mål

Slätterhävden ska skapa goda livsbetingelser för traditionellt slättergynnade växter och djur knutna till slätterängar. Målet är också att återskapa och bevara delar av de slätterängar som tidigare präglade landskapet i Kullarn.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestus

- Den höga artrikedom och arttäthet som är kännetecknande för välhävda prioriterade vegetationstyper (växtamhällen) ska bevaras och utvecklas. Exempel är den gräsmark som karaktäriseras av stagg.
- Arter knutna till traditionell hävd (t ex stagg, slättergubbe, jungfru Marie Nycklar) skall förekomma i livskraftiga bestånd.
- Ängarnas artsammansättning ska vara sådan att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna arter.
- Slätterängarna ska efterbetas varje år.
- Krontäckningen av träd och buskar är 0%.

Skötselmål och föreskrifter för skötsel

- Ängarna ska hävdas med skärande eller klippande slätterredskap varje år. Allt hö ska forslas bort från reservatet

- Efterbetet ska medverka till att all vegetation är väl hävdad vid vegetationsperiodens slut varje år. De partier i slåtterängarna som kan vara alltför känsliga för tramp och bete undantages om behov föreligger från beteshävd. Förna får inte bildas.
- Igenväxningsvegetation får inte förekomma.
- Tillskottsfodring av betesdjuren får inte ske inom skötselområdet.
- Provytor för långsiktig uppföljning av förändringar i kärlväxtfloras artsammansättning och artinnehåll bör läggas ut.

Skötselområde 6: Öppen gräsmark på låglänt dikad mark.

Areal: ca 9,5 ha, varav delområde:

6 A: 6,7 ha.

6 B: 2,8 ha.

Beskrivning

Den tuvtåteldominerade öppna gräsmarken återfinns i områdets låglänta delar kring Kopparsjön (delområde 6 A), vidare i ett smalt stråk som vidgar sig norrut, längs reservatets västra kant (delområde 6 B). Gräsmarken utgjordes vid tiden för Laga skifte (1835) av våtmarker. Under 1800-talets senare hälft genomfördes dikning av sjön och omgivande våtmarker, varav huvuddelen av dessa omfördes till åkermark. Den södra, smalare delen av delområde 6 B, blev förmodligen aldrig uppodlad utan nyttjades för slåtter. Omkring 1950 upphörde åker- och slåtterbruket. Sedan dess har skötselområdet beteshävdats av nötboskap. Efter torrläggningen av våtmarkerna anlades en färdväg över dessa. Vägens sträckning längs Kopparsjöns norra kant och vidare österut mot gården Kullan, kan fortfarande skönjas. Den tuvtåteldominerade gräsmarken är helt öppen med undantag för enstaka spridda björkar längs sjöstranden och längs diken. Omedelbart nordost om sjön finns en holme med ett större röse och en vackert formad ek. Längs delområde 6 B:s västra sida samt längs vägen i sydost löper stenmurar.

Övergripande mål

Skötselområdet ska bevaras som en väl hävdad och öppen gräsmark med en flora som succesivt får utvecklas till en artrik hävdberoende flora. Längs sjöstranden och diken får spridda grova lövträd utvecklas. Betesdrift med nötboskap, alternativt sambetning med tamboskap, ska utgöra stommen i skötseln. Riktade åtgärder i den trädbevuxna västra kantzonen med målsättning om ett varierat flikigt bryn med vidkroniga solitärer och mindre grupper med välutvecklade individer i träd- och buskskiktet.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Växt- och djurarter knutna till traditionellt hävdade fuktängar på torvjord skall utvecklas till livskraftiga bestånd.
- De öppna gräsmarkerna skall vara fria från träd och buskar. Enstaka solitärträd får dock finnas i den öppna gräsmarken och längs sjöstranden och diken.
- Kantzonen i väster får utvecklas till ett bryn med storväxta solitärer och mindre grupper med välutvecklade individer i träd- och buskskiktet. Variation i art- och formrikedom samt avstånd ska eftersträvas.

- Prioriterade landskapselement i form av stenmurar, äldre färdstråk, rösen, holmar, träd med vackra växtformer och agrara spår ska bevaras och hållas fria från skadande och skymmande vegetation.
- Vattengenomströmningen i befintliga diken ska vara god.

Skötsel mål och föreskrifter för skötsel

- Hela skötselområdet hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift, alternativt skärande slåtterbalk med efterföljande bete, varje år.
- All vegetation ska vara väl avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Kvarstående fröställningar får endast förekomma i begränsad omfattning vid betesperiodens slut och mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad. Förna får inte bildas annat än i liten omfattning.
- Igenväxningsvegetation får inte förekomma. Lövvegetationen ska ha en tydlig beteshorisont.
- Solitära träd, bärande träd och buskar gynnas i västra brynet.
- Skötselområdets innehåll av landskapselement och kulturhistoriska spår bevaras och underhålls. Skymmande och skadande vegetation plockas bort.
- Vegetation som försämrar vattengenomströmningen i befintliga diken, rensas och röjs bort.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren får inte ske i skötselområdet med undantag för en kortare tids övergångsutfodring vid in- och utställning. Utfodringen ska då ske inom en mindre yta i delområde 6 A; vid vägen i öster, söder om diket.

Skötselområde 7. Öppen gräsmark med parkeringsplats.

Areal: ca 0,3 ha

Beskrivning

En öppen gräsbevuxen vall belägen i reservatets nordöstra del, nedanför ädellövskogsslutningen. Den begränsas i norr av tomtmark och mot öster av en mindre väg.

Övergripande mål

I skötselområdet ska parkeringsplats för ett mindre antal bilar anläggas. Övrig öppen gräsbevuxen yta ska hållas väl hävdad och ogödslad.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Den gräsbeklädda ytan hävdas med lämplig form av slåttermaskin.(?)
- I anslutning till parkeringsplatsen ska information om naturreservatet finnas. Härifrån ska en markerad strövstig utgå.

Skötsel mål och föreskrifter för skötsel

- Slåtter av gräsmarken ska utföras årligen. Allt hö ska forslas bort.

Skötselområde 8. Sjön Kopparesjön med angränsande strand.

Areal: ca 4,0 ha

Beskrivning

Kopparesjön är en åtta meter djup, eutrof sjö vilken under 1800-talets senare del utsattes för kraftiga dikningsåtgärder. I nordväst, norr och nordost utgörs angränsande mark av beteshävdad tuvtåtelddominerad gräsmark medan strandlinjen mot söder gränsar mot trädbevuxen inägomark och f d granbevuxen mark, avverkad hösten 2003. Vegetationen längs sjöns södra delar består av en gles bladvass och lågvuxna sävarter med inslag av vide och pors. I norr finns en mer utbildad kärrlagg med lågstarrsamhälle. I zonen mellan laggen och gräsmarken växer veketåg, kabbeleka, kråklöver och kärrbräsmå. Från östra stranden löper en låg stensträng ut i vattnet. Kalkning av våtmarker i sjöns tillrinningsområde har medfört en viss kalkningspåverkan av sjön.

Övergripande mål

Kopparesjön har aldrig blivit berörd vid olika skiftesförfaranden. Sjöns norra strandområde, där den öppna gräsmarken når fram till sjön, ska hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift, alternativt skärande slätterbalk. Det södra strandområdet ska skötas med naturvårdsinriktade åtgärder i träd och buskskikt samt ett mer extensivt betestryck i själva strandzonen. Gran ska inte finnas längs stränderna.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Gynnsam bevarandestatus för Kopparesjön är att den ej blir försurad eller eutrofierad samt ej utsätts för några utsläpp.
- Norra strandområdet hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift.
- Storkroniga, grova träd med håligheter får utvecklas längs den södra strandzonen.
- Strandvegetationen i södra strandområdet får utvecklas mer fritt med endast ett extensivt betestryck.
- Ytterligare anläggningar, utöver de som vid tiden för beslutet finns i strandzonen, får inte tillföras området.

Skötselplan och föreskrifter för skötsel

- Hela skötselområdet hävdas genom bete med nötboskap, alternativt sambete med tamboskap.
- Riktade skötselåtgärder i södra strandområdets träd- och buskskikt.
- Vid behov hävdas norra strandområdet med skärande slätterbalk.
- Stensträngen vid östra stranden bevaras och underhålls.

6 Jakt

Endast jakt efter klövvilt bör tillåtas (älg, rådjur och vildsvin).

7 Restaureringsplan

- Återskapa välhävdade, i huvudsak öppna gräsmarker inom skötselområde 3. I träd- och buskrika delar skall målsättningen vara att erhålla en god växling mellan större solbelysta ytor, storsvuxna solitärer och mindre grupper med välutvecklade individer i träd- och buskskiktet.
- Återskapa och utveckla slåtterängar i skötselområde 5.
- Erhålla en variations- och artrik träd- och buskhagmark i delområde 4C, 4D, 4E och 4F.
- Utveckla ek- hassellundens mosaik av olika livsmiljöer i delområde 4G.
- Erhålla en ädellövskog i skötselområde 2, vilken långsiktigt skall kunna uppvisa en god artfördelning med samtliga i naturreservatet förekommande lövträdarter. Med ökad ålder skall livsmiljöer för rödlistade och störningskänsliga arter utvecklas.
- Erhålla en varierad strandzon i söder i skötselområde 8. Åtgärder i träd- och buskskikt för att på sikt erhålla storkroniga, grova träd. All gran avlägsnas.
- Träd och buskar som skadar eller skymmer kulturhistoriska element och övriga äldre agrara spår i landskapet avlägsnas.
- Yngre konkurrerande träd, vilka tränger äldre trädskronor, plockas bort.
- Delvis raserade stenmurar åtgärdas med traditionella material och metoder.
- Erhålla ett art- och variationsrikt bryn längs delområde 6B:s västra sida.
- Gran, druvfläder och övriga arter vilka ej har en naturlig förekomst i området avlägsnas.
- Utmärkning och röjning av vandringsled.
- Hamling av yngre individer för att säkerställa områdets kontinuitet och innehåll av hamlade träd.

8 Friluftsliv och turism

Mål

Naturvårdsintressena är överordnade friluftslivets intressen. Syftet med friluftslivet i naturreservatet Kullan är dels att besökare ska få möjlighet att lära sig mer om områdets naturvärden kopplade till Kullans kulturhistoriska värden och markanvändningshistoria, dels att besökare ska få vandra i ett naturskönt och strövvänligt landskap.

Restriktioner

Friluftslivet får inte medföra förstörelse eller oönskat slitage på de natur- och kulturmiljövärden som finns i reservatet. Strövstigar ska leda besökaren via mindre störningskänsliga delar av reservatet till de olika naturtyperna och landskapselementen.

Information.

I anslutning till parkeringsplatsen skall finnas information om naturreservatet. Ytterligare information om kulturlämningar och intressanta naturföreteelser ska finnas utmed vandringsleden.

Anläggningar.

En parkeringsplats för ett mindre antal bilar ska anläggas i skötselområde 7. Från parkeringsplatsen leder en strövstig besökare uppför den ädellövskogsbeklädda sluttningen fram till det öppna kulturlandskapet. Härifrån leder en längre strövstig genom hagmarkens olika delar.

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Restaurering

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Utmärkning och röjning av vandringsled	2004-2005	I reservatet	Förvaltaren	1	Staten
Uppsättande av informationstavlor	2004-2005	Vid parkeringsplatsen och utmed strövstigarna	Förvaltaren	1	Staten
Betesdrift med tamboskap	Årligen	Skötselomr 2,3,4,5,6	Brukaren	1	Staten
Slåtter med efterföljande bete	Årligen	Ängarna i skötselomr 5	Förvaltaren och brukaren	1	Staten
Se över stängseln	2004	I de delar som ska beteshävdas	Förvaltaren	1	Staten
Slåtter av öppen gräsmark	Årligen	Skötselomr 7	Förvaltaren	1	Staten
Restaurering (skapande av träd- och buskrik hagmark)	2004-2006	Skötselomr 3 och delomr 4 A- 4 F	Förvaltaren	1	Staten
Gallring i trädskiktet (engångsgallring)	2004	Delomr 4 G, norra delen av delomr 4 D	Förvaltaren	1	Staten
Röjningsgallring i underbeståndet	vart tredje år	Delomr 4 G, norra delen av delomr 4 D	Förvaltaren	1	Staten
Avlägsna ris från	2004	Skötselomr 2	Förvaltaren	1	Staten

avverkad gran		och delomr 4 A,4 B,4 C,			
Slyröjning	Årligen- vart tredje år	Skötselomr 2,3,4,5,6,7	Förvaltare	1	Staten
Röjning och gall- ring	Vart tredje år - vid behov	Skötselomr 2	Förvaltare	2	Staten
Restaurering (er- hålla ett variations- rikt bryn)	2004-2006	Delomr 6 B	Förvaltare	2	Staten
Avverkning, ring- barkning eller röj- ning av vegetation som skymmer eller skadar landskaps- element och kul- turhistoriska ele- ment	2004-2005	Hela reservatet	Förvaltaren	1	Staten
Avverkning eller ringbarkning/ bankning av gran	2004-2005	Hela reservatet	Förvaltaren	2	Staten
Framtagande av solitära träd, bäran- de träd- och busk- arter.	2004-2005	Hela reservatet	Förvaltaren	2	Staten
Hamling	Vart 5:e – 8:e år	Äldre hamlade träd i skötse- lomr 3, samt hamling av nya träd i hela inä- gomarken.	Förvaltaren	2	Staten
Rensa diken	2004-2005	Skötselomr 6	Förvaltare	2	Staten
Renovera stenmu- rar.	2004-2006	Hela reservatet	Förvaltare	2	Staten
Fågelholkar	2004-2006	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	2	Staten
Utläggning av provytor samt grunddokumenta- tion av dessa	2005-2006	Skötselomr 1,3,4 och 5	Länsstyrel- sen	1	Staten
Uppföljning av utlagda provytor	Vart femte år i inä- gomarken och vart tionde år i				

	skogsmar- ken				
Uppföljning av skötsel mål	Årligen	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	1	Staten
Uppföljning av kvalitetsmål	Var 5-10 år	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	1	Staten
Tillsyn av före- skrifter	Årligen	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	1	Staten

10 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

10.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder

- Datum för betespåsläpp och betesperiod i de olika fällorna.
- Antal betesdjur av olika kategorier och djurslag/ raser som släppts.
- Förändringar i antal betesdjur och djurslag under betessäsongen, och datum för dessa.
- Eventuell hjälpslåtter i betesmarker.
- Tidpunkt och tidsåtgång för slåtter på ängar
- Tidpunkt och tidsåtgång för hamling
- Tidpunkt och tidsåtgång för skötsel av övriga landskapselement och kulturhistoriska element
- Tidpunkt och tidsåtgång för skötsel av skogar.
- Tidpunkt och tidsåtgång för preciserade restaureringsinsatser.
- Tidpunkt och tidsåtgång för underhåll av friluftsanordningar.
- Tidpunkt och tidsåtgång för skötsel av landskapselement.

10.2 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter. Uppdrag att ansvara för tillsynen kan lämnas till närboende.

10.3 Uppföljning av skötsel mål

Länsstyrelsen följer kontinuerligt upp skötsel mål och åtgärder.

10.4 Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning av prioriterade naturtyper och kulturhistoriska element bör utföras inledningsvis vart femte år, senare vart tionde år, av länsstyrelsen.

Grunddokumentation samt utläggning av provytor för uppföljning av arterna granspira och låsbräken bör genomföras under år 2005-2006. Uppföljning av provytorna bör utföras av Länsstyrelsen vart femte år.

Utläggning av provytor samt grunddokumentation av dessa, för uppföljning av artinnehåll och artsammansättning i inägomarkens olika prioriterade vegetationstyper, bör genomföras under år 2005-2006. Uppföljning av provytorna bör utföras av Länsstyrelsen vart femte år.

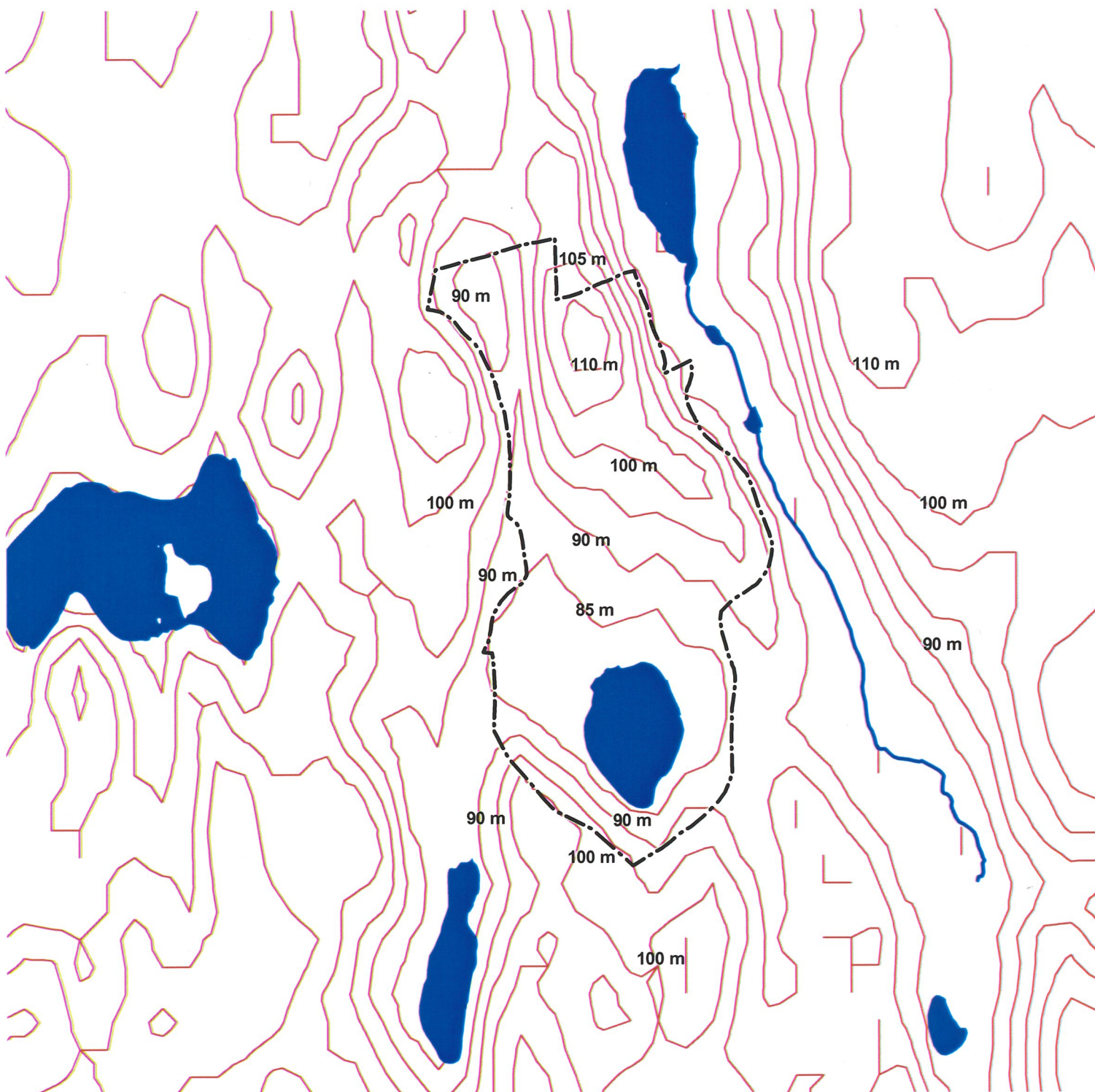
Utläggning av provytor samt grunddokumentation av dessa, för uppföljning av fältskikt och olika trädarters förekomst och utveckling i skötselområde 1, bör genomföras under år 2005-2006. Uppföljning av provytorna bör utföras av Länsstyrelsen vart tionde år.

10.5 Uppföljning av kostnader

Utförs av Länsstyrelsen.

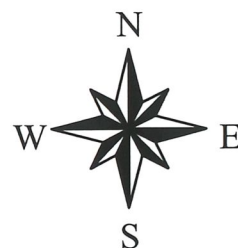
11 Finansiering

Staten bekostar: Åtgärder enligt skötselplanen.

Teckenförklaring:

- Reservatsavgränsning
- Vilshultsån
- Sjö
- Höjdkurvor 5 m ekvidistans

Skala 1: 10 000

2003-09-29

Naturreseptatet Kullan Vegetationskarta

Dnr. 511-3918-01
Karta nr. 3
Bilaga till skötselplan

Teckenförklaring:

Reservatsavgränsning

- A Avenbokskog
- B Brantskog av ädellövrík typ
- C Ek-hassellund
- D Sekundär lövskog på fuktig mark
- E Sekundär lövskog på frisk mark
- F Träd och/eller buskrik holme
- G Trädrikt bryn
- H Tät lövträdsridå
- I Fårsvingeltorräng
- J Fårsvingeltorräng/rödvenäng
- K Rödvenäng
- k Rödvenäng_ outvecklat fältskikt
- L Tuvtåtel/rödvenäng
- M Tuvtåteläng frisk
- N Tuvtåteläng fuktig
- O Fuktäng_ outvecklat fältskikt
- P Stagghed
- Q Stagg/gräs-lågstarräng
- R Gräs/lågstarräng
- S Hyggesarter samt rester av ängsflora
- T Hygge_ fältskikt saknas
- U Lagg
- V Kopparejön
- X Kultiverad gräsmark
- Y Brantparti

Skala 1: 5 000

100 0 100 200 300 400 meter

2003-09-29

Naturreservatet Kullan

Indelning i olika skötselområden

Dnr. 511-3918-01
Karta nr. 4
Bilaga till skötselplan

Teckenförklaring:

- 1 Ädellövskog med viss skötsel
- 2 Utvecklingsmark
- 3 Mångformig artrik naturbetesmark
- 4 Träd- och buskbärande naturbetesmark_delområde A-H
- 5 Slåtteräng med efterbete_delområde A-B
- 6 Öppen naturbetesmark på låglänt dikad mark_delområde A-B
- 7 Öppen gräsmark med parkeringsplats
- 8 Sjön Kopparesjön med angränsande strand

- Byggnader
- Dike
- Vilshultsån
- Sjön Koppargöl

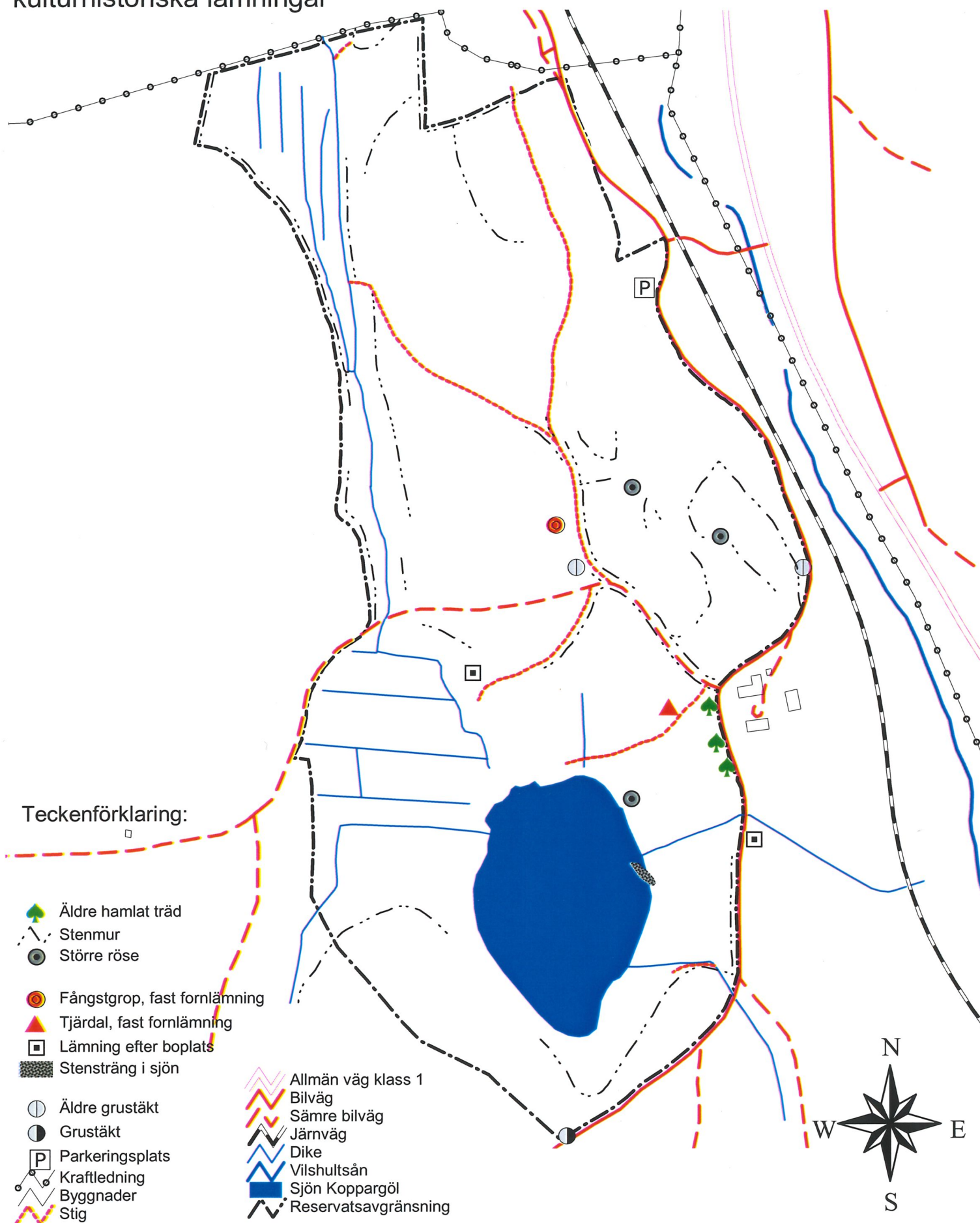
Skala: 1: 5 000

2003-09-29

Naturreservatet Kullan
Anläggningar och
kulturhistoriska lämningar

Dnr. 51-3918-01
Karta nr. 5
Bilaga till skötselplan

Skala 1: 5 000

100 0 100 200 300 400 meter

2003-09-01